

Nota activabeleid 2018

Versie Commissie BOB 29 januari 2019

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Leeswijzer	3
2 Activabeleid	4
2.1 Indeling Activa	4
2.1.1 Immateriële vaste activa	4
2.1.2 Materiële vaste activa	4
2.1.3 Financiële vaste activa	5
3 Activeren en waarderen	5
3.1.1 Voorwaarden voor activering	5
3.1.2 Waardering	6
3.1.3 Start afschrijving	6
3.1.4 Componentenmethode	6
3.1.5 Levensduurverlengende investeringen	7
3.1.6 Desinvestering	7
3.1.7 Het economische eigendom	7
3.1.8 Onderzoek en ontwikkeling	8
3.1.9 Overige bepalingen	8
4 Afschrijving vaste activa	8
4.1.1 Afschrijvingsmethode	9
4.1.2 Afschrijvingstermijn	9
4.1.3. Versneld afschrijven	9
4.1.4 Verkoop en buitengebruikstelling	9
Bijlage 1 Tabel Afschrijvingstermijnen	1
Bijlage 2: Beslisboom investeringen	2
2	
Bijlage 3: Criteria voor het bepalen van economisch eigendom	3

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Voorliggende nota is een actualisatie van de nota Activabeleid 2017. De aanleiding voor actualisatie is de 'balansverkorting, die door de VV op 15 februari 2018 is vastgesteld. Hiermee zijn exploitatie en kasstroom meer in lijn gebracht. Een tweede reden voor actualisatie is de overgang naar een nieuw financieel systeem (Prosa), waardoor deelactivering mogelijk is.

Wettelijke kaders

Het omgaan met activa is wettelijk geregeld in artikel 4.40 tot en met 4.43 en artikel 4.63 tot en met 4.68 van het Waterschapsbesluit.

In deze artikelen zijn de belangrijkste regels opgenomen ten aanzien van de waardering en afschrijving van activa.

Op basis van artikel 108 van de Waterschapswet heeft Delfland de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland vastgesteld. Deze verordening heeft betrekking op het financieel beleid, het financieel beheer en de financiële organisatie van Delfland. Deze beleidsnota activabeleid is een uitwerking de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie.

De ingangsdatum van deze nota activabeleid is bepaald op 1 januari 2018, met uitzondering van het niet meer activeren van toegerekende personeelskosten. Dit geldt met als ingangsdatum 1 januari 2019.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de indeling en definities van activa.

In hoofdstuk 3 wordt de waardering en activering van vaste activa uitgewerkt.

Hoofdstuk 4 behandelt de afschrijving van de vaste activa waarbij wordt ingegaan op methode, termijn en buitengebruikstelling.

2 Activabeleid

Onder een investering wordt verstaan: het vastleggen van vermogen in objecten, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt¹ en waarvan de kosten op de balans worden opgenomen en door middel van jaarlijkse afschrijvingen ten laste van de exploitatie worden gebracht.

Activeren is het presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde kapitaalgoed met meerjarig nut, dat vanaf dat moment als bezitting kan worden beschouwd.

Afschrijven is het op een methodische wijze in de boekhouding (verslaglegging en verslaggeving) tot uitdrukking brengen van de waardedaling van een kapitaalgoed over een bepaalde periode.

2.1 Indeling Activa

Op grond van artikel 4.40 van het Waterschapsbesluit worden de volgende activa onderscheiden:

1. Immateriële vaste activa
2. Materiële vaste activa
3. Financiële vaste activa

2.1.1 Immateriële vaste activa²

Dit zijn activa die niet stoffelijk zijn en evenmin als financiële activa kunnen worden aangemerkt; hiertoe behoren:

- Kosten verbonden aan het sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief (niet zijnde kosten voor onderzoek voor investeringsprojecten);
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Met ingang van 1 januari 2018 worden als gevolg van het besluit '*Balansverkorting: exploitatie en kasstroom meer in lijn*' uitgaven die niet als materiële of financiële vaste activa worden aangemerkt niet meer geactiveerd, maar direct ten laste van het exploitatieresultaat gebracht, met uitzondering van bijdragen in derden waarbij sprake is van economisch eigendom (zie ook paragraaf 3.1.8.).

2.1.2 Materiële vaste activa³

Materiële vaste activa zijn kapitaaluitgaven waartegenover bezittingen staan die niet als financiële vaste activa kunnen worden aangemerkt, zoals:

- Gronden;
- Erfpachtrecht op gronden;
- Vervoermiddelen en werktuigen;
- Overige duurzame bedrijfsmiddelen;
- Kantoren, dienstwoningen en centrale werkplaatsen;
- Waterkeringen;

¹ Notitie materiële vaste activa 2017, Commissie BBV

² Art. 34 BBV

³ Art. 35 BBV

- Watergangen, kunstwerken en gemalen die ten behoeve van het waterkwaliteitsbeheer worden ingezet;
- Zuivering technische werken;
- Wegen;
- Vaarwegen en havens.

Tot de balanspost 'materiële vaste activa' behoren ook de zogenaamde 'onderhanden werken' van het waterschap. Onderhanden werken zijn werken waarvan de bouw (uitvoering) op balansdatum al is begonnen maar die nog niet zijn afgerond.

2.1.3 Financiële vaste activa ⁴

Tot de financiële vaste activa behoren de aan derden beschikbaar gestelde financiële middelen met een looptijd van één jaar en langer, zoals:

- De aan derden verstrekte, langlopende geldleningen (looptijd langer dan 1 jaar);
- De langlopende deelnemingen van het waterschap, zoals aandelen;
- Overige financiële uitzettingen (niet vallend onder bovengenoemde 2 posten).

3 Activeren en waarderen

De activering van investeringsuitgaven leidt ertoe dat de kosten door middel van afschrijvingen over meerdere jaren worden verdeeld. Bij activering wordt een onderscheid gemaakt tussen investeringen en investeringsprojecten.

- Bij investeringen is sprake van de aanschaf van een goed met een meerjarig nut. Het activum wordt dan kant en klaar aangeschaft. Voorbeelden zijn aankoop van materieel en software
- Bij investeringsprojecten gaat het om het vervaardigen van een vast activum door de aanschaf van goederen en diensten. Voorbeelden zijn de aanleg van watergangen en de bouw van eenemaal.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de waardering van de vaste activa (zowel investeringen als investeringsprojecten) met daarbij de volgende onderwerpen:

1. Voorwaarden voor activering;
2. Waardering;
3. Start afschrijving;
4. Componentenmethode
5. Levensduur verlengende investeringen
6. Desinvestering;
7. Economisch eigendom
8. Onderzoek en ontwikkeling
9. Overige bepalingen.

3.1.1 Voorwaarden voor activering

Hierna worden de twee voorwaarden beschreven waaraan moet worden voldaan voordat een uitgave geactiveerd kan worden. Indien aan een van deze voorwaarden niet wordt voldaan, komt de uitgave ten laste van de exploitatie.

Meerjarig nut

Een uitgave kan alleen worden geactiveerd wanneer deze meerjarig nut heeft. In alle andere gevallen komt deze ten laste van de exploitatie.

⁴ Art. 36 BBV

Ondergrens voor activering

In het kader van vastgestelde begrotingsregels en doelmatigheid is het gewenst minimumbedragen voor activering van investeringsuitgaven vast te stellen.

Op grond van redelijkheid en de gehanteerde minimumgrens door andere waterschappen worden onderstaande minimumbedragen voor activering gehanteerd:

- Voor alle materiële activa € 100.000,-

Voor de financiële vaste activa wordt geen minimumbedrag gehanteerd omdat deze altijd hun oorspronkelijke waarde behouden en het wenselijk is de deelneming op de balans zichtbaar te hebben.

Deelactivering

Indien sprake is van nazorg die in het lopende boekjaar nog niet is afgerond, wordt door middel van deelactivering, het project afgesloten en geactiveerd exclusief de reeds gemaakte kosten van nazorg. De kosten uit de nazorgfase worden na afronding van de nazorgfase geactiveerd.

3.1.2 Waardering

De activa moeten worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs⁵.

- De verkrijgingsprijs heeft betrekking op investeringen en betreft dan de inkoopprijs en bijkomende kosten.
- De vervaardigingsprijs heeft betrekking op investeringsprojecten en omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

De toegerekende personeelskosten worden met ingang van 1 januari 2019 niet meer als onderdeel van de vervaardigingsprijs gezien. Bouwrente is met ingang van 1 januari 2018 geen onderdeel meer van de vervaardigingsprijs.

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van de eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarden.⁶

Kosten die onlosmakelijk met de betreffende investering zijn verbonden, worden geactiveerd en betreffen:

- Externe projectkosten (directe aankoop; kosten aannemers, adviseurs en toezicht; grond- en verwervingskosten);
- Bijdragen van derden (bijdragen van derden met een directe relatie met het activum worden in één bedrag op het activum in mindering gebracht).

3.1.3 Start afschrijving

Zowel voor investeringen als investeringsprojecten geldt dat de afschrijving start in het eerste jaar na het moment van activering.

3.1.4 Componentenmethode

De componentenmethode houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, die afzonderlijk vervangen kunnen worden, afzonderlijk worden

⁵ Lid 1 art. 63 BBV

⁶ Lid 4 art. 63 BBV

afgeschreven op basis van de individuele waardevermindering van die delen. Per deel kan de technische of economische levensduur verschillen.

De opsplitsing in componenten wordt bepaald aan de hand van de aard van de economische of technische levensduur. De componentenbenadering resulteert dus in verschillende afschrijvingstermijnen voor onderdelen van een activum.

Bij de componentenmethode wordt een activum gesplitst in onderdelen voor het bepalen van de afschrijvingsduur. Hierbij worden de drie componenten onderscheiden:

- Grond
- Bouwkundige werken
- Elektro en mechanische installaties.

Indien een investering bestaat uit twee of meer van de bovengenoemde componenten wordt de componentenmethode toegepast.

Voor activering van investeringen en renovatie aan een bestaand activum met een levensduurverlengend karakter, moet de componentenmethode worden toegepast. De afschrijvingstermijn mag in dat geval niet langer zijn dan de (nieuwe) verwachte resterende levensduur van het totale object

Een uitzondering wordt gemaakt voor polder- en boezemkaden, waterbergingen en bergingsgebieden. Deze investeringen worden gezien als één geheel en als zodanig geactiveerd en afgeschreven.

3.1.5 Levensduurverlengende investeringen ⁷

Levensduurverlengende investeringen zijn investeringen die worden gepleegd ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een substantiële levensduurverlenging van het betreffende actief. Bijvoorbeeld, het renoveren (= vernieuwen naar de huidige maatstaven en normen) van een gebouw.

Het gaat hier dus niet om (groot)onderhoud. Onderhoud is niet levensduurverlengend, maar dient om het actief gedurende zijn levensduur in goede staat te houden.

3.1.6 Desinvestering

Een activum dat buiten gebruik wordt gesteld, wordt op dat moment ook volledig afgewaardeerd (art 4.68 lid 3 Waterschapsbesluit). De afwaardering geschiedt door middel van een extra afschrijving ter hoogte van de resterende boekwaarde op het moment van buiten gebruikstelling.

3.1.7 Het economische eigendom

Met ingang van 1 januari 2018 worden bij Delfland als gevolg van de besluitvorming over de zogenaamde 'balansverkorting uitgaven aan immateriële activa niet meer geactiveerd, maar ten laste van de exploitatie gebracht. Dit geldt ook voor bijdrage aan activa van derden. Voor het bepalen of er sprake is van een bijdrage aan activa in eigendom van derden is het economisch eigendom doorslaggevend⁸. Economisch eigendom is onder andere afhankelijk van bij welke partij het prijsrisico ligt en bij wie de beschikkingsmacht berust. Aan beide criteria moet worden voldaan. Onder beschikkingsmacht wordt verstaan de mogelijkheid doorslaggevende invloed uit te oefenen op het zakelijke en financieel beleid van een entiteit teneinde economische voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten⁹.

⁷ Notitie materiële vaste activa 2017, Commissie BBV

⁸ Bron: Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 212.207

⁹ Bron: Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 210.212/216.105¹⁰ BBV, artikel 13 lid d

Dit betekent dat je alles kan en mag doen, behalve het juridisch eigenaarschap te verkopen.

Door middel een aantal vragen kan worden vastgesteld of een bijdrage aan activa in eigendom van derden voldoet aan de criteria van economisch eigendom. In bijlage 2 zijn deze vragen opgenomen.

Indien alle vragen met een ja worden beantwoord, wordt de uitgave betiteld als economisch eigendom en moet hiermee worden geactiveerd als materiële vast activa. Indien één criterium met een 'nee' wordt beantwoord, dan is de uitgave een 'bijdrage aan activa in eigendom van derden' en komt de bijdrage ten laste van de exploitatie.

3.1.8 Onderzoek en ontwikkeling

De kosten voor onderzoek en ontwikkeling die leiden tot een materieel vast activum worden in de stichtingskosten van dit activum opgenomen en als materieel vast activum afgeschreven.

De kosten voor onderzoek en ontwikkeling die niet direct ten dienste staan van de vervaardiging van een materieel vast activum worden niet geactiveerd, maar ten laste van de exploitatie gebracht.

3.1.9 Overige bepalingen

Naast de hierboven geformuleerde uitgangspunten gelden de volgende door de wetgever vastgelegde bijzonderheden.

1. Bijdragen van derden die in directe relatie staan met het activum worden op de waardering van het activum in mindering gebracht (artikel 4.65, lid 2 Wb). Het is niet toegestaan om middelen uit een reserve in mindering te brengen op de investering (artikel 4.65, lid 1 Wb).
2. Hoewel er geen bijdrage uit een reserve in mindering mag worden gebracht op de waarde, mogen wel de jaarlijkse kapitaallasten van de betreffende investering worden afgedekt door een daarvoor in het leven geroepen bestemmingsreserve.
3. Activa waarvoor het waterschap financiële leasecontracten is aangegaan en waarbij het economisch eigendom bij het waterschap berust, worden op basis van de nominale waarde gewaardeerd. Verwachte duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden in het betreffende boekjaar ten laste van de exploitatie gebracht (artikel 4.68, leden 1 en 2 Wb). Deelnemingen worden gewaardeerd tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs.

4 Afschrijving vaste activa

Afschrijven is het boekhoudkundig verwerken van de waardevermindering van een activum. De waardevermindering komt daarbij ten laste van de exploitatie.

Voor wat betreft de afschrijving komt het volgende aan de orde:

1. Afschrijvingsmethode;
2. Afschrijvingstermijn;
3. Versneld afschrijven;
4. Verkoop van activa en buitengebruikstelling.

4.1.1 Afschrijvingsmethode

Delfland schrijft af op basis van de lineaire methode.¹⁰ Hierbij wordt geen restwaarde gehanteerd. Dit betekent dat de afschrijving van een activum uit een jaarlijks gelijkblijvend bedrag bestaat. De afschrijving is gebaseerd op vastgestelde termijnen per soort investering. De afschrijving geschiedt onafhankelijk van het resultaat per boekjaar. Per activum kan door de VV tot een afwijking op de vastgestelde lineaire afschrijvingsmethode worden besloten.

4.1.2 Afschrijvingstermijn

De afschrijving wordt gebaseerd op de verwachte economische levensduur. In bijlage 1 is een tabel opgenomen van de nu bekende afschrijvingstermijnen per soort en onderdeel van een investering

Gronden

Op grond wordt niet afgeschreven omdat grond niet teniet gaat. Uitzonderingen hierop zijn:

- Grond met betrekking tot polder- en boezemkaden en het vergraven van grond tot water. Deze gronden worden afgeschreven omdat sprake is van het onderdeel worden van de kade en een overgang van grond naar water.
- De erfpacht voor (ondergrond) voor investeringen indien sprake is van een duurzaam lagere marktwaarde.¹¹

Schattingswijziging

Indien de afschrijvingstermijn van een soort investering wijzigt, is sprake van een zogenaamde schattingswijziging. Dit betekent dat van de reeds geactiveerde investeringen de jaarlijkse afschrijving wordt gebaseerd op de dan geldende boekwaarde van het betreffende activum gedeeld door de resterende looptijd. Er vindt dus geen inhaalafschrijving plaats.

Stelstelwijziging

Van een stelstelwijziging is sprake als er een wijziging plaatsvindt in de "vrij te kiezen" waarderingsgrondslagen. Bij een stelstelwijziging worden bestaande (rest) boekwaarden niet herrekenend, maar over de langere, dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte gebruiksduur afgeschreven.

4.1.3. Versneld afschrijven

Afschrijvingen moeten zijn gebaseerd op de vastgestelde afschrijvingstermijnen en mogen niet resultaatafhankelijk zijn.

In het kader van administratieve eenvoud worden activa met een lagere boekwaarde dan € 2.500 op 31 december van enig jaar, door middel van een extra afschrijving afgeboekt.

4.1.4 Verkoop en buitengebruikstelling

Verkoop

Bij de verkoop van een activum wordt het verschil tussen de verkoopprijs en de boekwaarde van het activum ten laste of ten gunste van de exploitatie gebracht. Hierbij wordt het actief in één keer afgeschreven.

¹⁰ BBV, artikel 13 lid d

¹¹ Lid 1 art. 63 BBV

Boekwinsten en/of – verliezen mogen niet worden verrekend met een investering of een investeringsproject maar komen ten gunste van de algemene middelen.

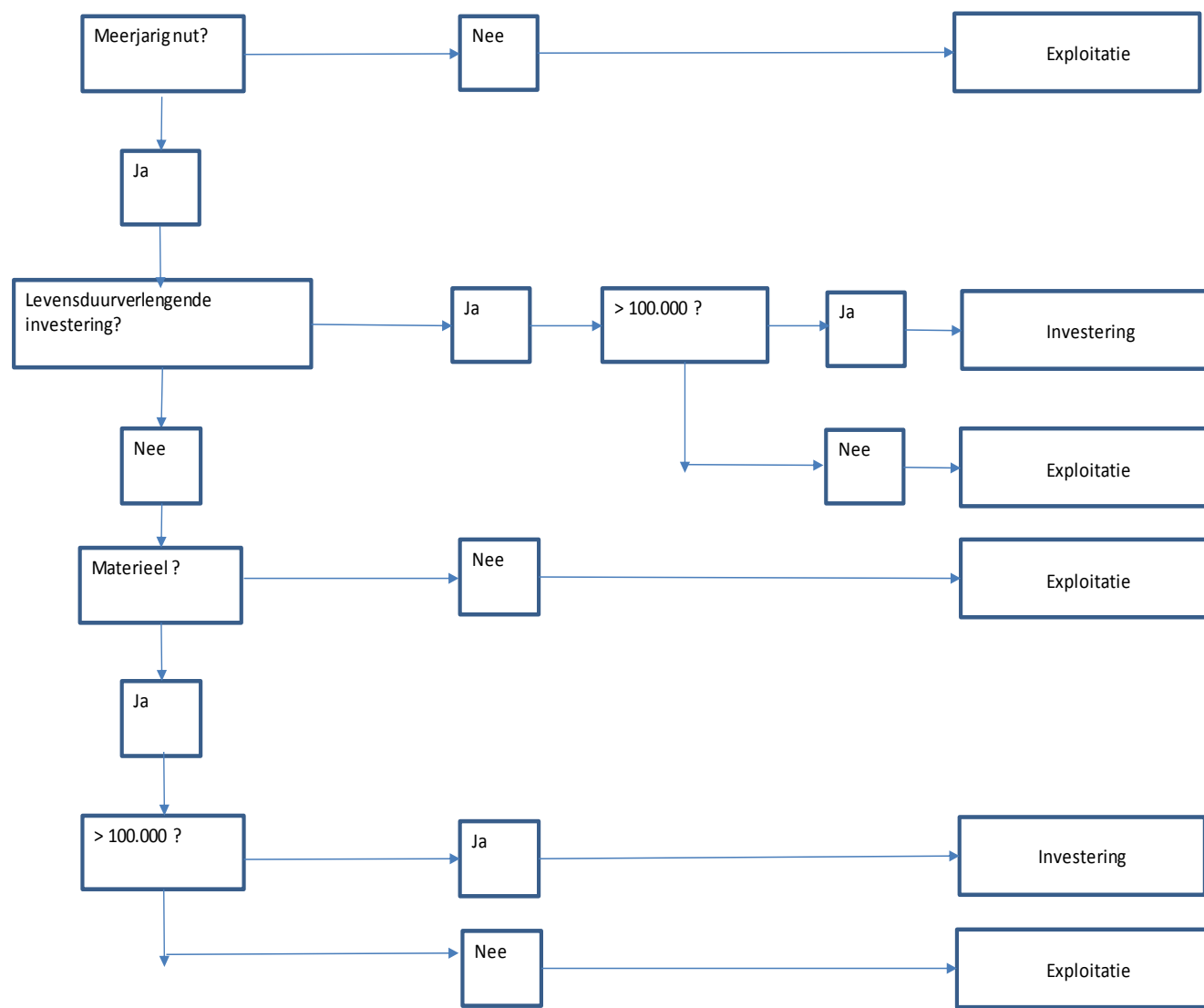
Buitengebruikstelling

Bij de buitengebruikstelling van een activum wordt de boekwaarde door middel van een extra afschrijving volledig afgeboekt.

Bijlage 1 Tabel Afschrijvingstermijnen

Afschrijvingstermijnen activabeleid Hoogheemraadschap Delfland (in jaren)			
Materiële vaste activa	Onderdeel activum	Afschrijvingsduur in jaren	EMU - code
Gronden en terreinen	Gronden	0	7200
	Grondwerken	15	7200
	Waterbergingen en bergingsgebieden inclusief grond	40	7200
Machines, apparaten en werktuigen	Machines en vaartuigen	10	7210
	Overige materieel	5	7210
Vervoermiddelen		5	7210
Bedrijfsgebouwen	Bouwkundig	40	7230
	Inrichting	10	7230
	Mechanisch/elektrisch bedrijfsgebouwen	15	7230
Woonruimten	Dienstwoning	40	7230
Grond-, weg- en waterbouwkundige installaties			
Watersysteemtaak:	Waterkeringen primaire	35	7240
	Reconstructie boezem- en polderkaden	25	7240
	Structurele aanpassingen (Natuurvriendelijke oevers, aanpassing infrastructuur incl. stuwen en duikers)	20	7240
	Bouwkundig	40	7250
	Elektrisch/Mechanisch	15	7250
	Stuwen en duikers (afzonderlijk)	8	7250
Zuiveringstaak:	Bouwkundig	30	7272
	Elektrisch/Mechanisch	15	7272
PPS-constructie:	AHR-project (bouwkundig, elekt. /mechanisch	25	7272
	Rioolpersleidingen	30	7271
	Mechanisch/elektrisch transportgemalen en -leidingen	15	7271
Groen gasinstallatie:	Bouwkundig	40	1263
	Elektrisch/Mechanisch	15	1263
	Werktuigbouw	15	1263
Wegen	Wegbruggen	30	7280
Vaarwegen en havens	Civieltechnisch	30	7290
	Sluisdeuren	30	7290
	Elektrisch/Mechanisch	15	7290
Overige materiële vaste activa	Software/hardware	5	7220

Bijlage 2: Beslisboom investeringen

Bijlage 3: Criteria voor het bepalen van economisch eigendom

Prijrisico	Ligt het prijsrisico van de investering bij Delfland? (Indien een vast bedrag wordt betaald aan een derden, dan ligt het prijsrisico niet bij Delfland)	Ja en waarom of nee
Beschikkingsmacht	Heeft de investering betrekking op de wettelijke taak van Delfland?	Ja en waarom of nee
	Is de legger van toepassing?	Ja of nee
	Voor werkzaamheden die derden aan de kades/waterberging etc. willen verrichten moet zij toestemming vragen aan Delfland? Delfland is aldus vergunningverlener.	Ja of nee